

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 349//2016-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 1 CoE 166/2015 z 27. októbra 2015 a takto

rozhodol:

Sťažnosť spoločnosti [REDACTED] o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. januára 2016 doručená sťažnosť spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé

súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 CoE 166/2015 z 27. októbra 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplynulo, že sťažovateľka bola ako oprávnená účastníkom exekučného konania na vymoženie pohľadávky v sume 2 469,88 € s prísl. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 2 Er 1752/2010-324 zo 4. februára 2015 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju, pretože dospel k záveru, že notárska zápisnica, ktorá bola v uvedenej veci exekučným titulom, je od počiatku nespôsobilým exekučným titulom. Na odvolanie sťažovateľky o veci rozhodoval krajský súd, ktorý uznesením napadnutým touto sťažnosťou uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil. Za podstatnú skutočnosť krajský súd považoval, že vyhlásenie povinného v notárskej zápisnici o uznaní dlhu vzniklo v čase, keď žiadny dlh neexistoval, a preto povinný nemohol platne uznať dlh a ani súhlasiť s vykonateľnosťou notárskej zápisnice. Notárska zápisnica preto nie je podľa záveru odvolacieho súdu materiálne vykonateľným exekučným titulom.

3. Sťažovateľka v sťažnosti predkladá ústavnému súdu rozsiahlu polemiku s právnymi závermi tak okresného súdu, ako aj krajského súdu, pričom v zásade zotrúva na svojej argumentácii, ktorú prezentovala v konaní pred všeobecnými súdmi. Jadro sťažnostnej argumentácie sťažovateľka formulovala vo viacerých rovinách. V úvode konštatuje, že rozhodnutie okresného súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné, a preto keď ho odvolací súd nezrušil, ale potvrdil, došlo tým k zásahu do základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V ďalšom sťažovateľka uvádza:

«Sťažovateľ v priebehu odvolacieho konania poukázal na aktuálne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 26.5.2015 sp. zn. 3 ECdo 154/2013, z ktorého vyplýva, že ak notárska zápisnica obsahuje vyhlásenie povinnej osoby v zmysle ust. § 41 ods. 2 Exekučného poriadku, je takáto notárska exekučným titulom, i keď záväzok povinnej osoby v čase spísania notárskej zápisnice neexistoval (nevznikol, alebo zanikol)...

Hmotnoprávnym podkladom notárskej zápisnice bola zmluva o úvere, a nie zmluva o pôžičke. Aj napriek skutočnosti, že... uznanie dlhu (v zmysle Občianskeho zákonníka) alebo uznanie záväzku (v zmysle Obchodného zákonníka) nie je povinnou náležitosťou notárskej zápisnice, a súčasne je potrebné predmetné dva inštitúty odlišovať od súhlasu s vykonateľnosťou notárskej zápisnice, dovoľuje si... poukázať na právne závery Krajského súdu v Banskej Bystrici, vyjadrené v uznesení zo dňa 03.01.2013, sp. zn. 17CoE/214/2012, v zmysle ktorých uznať záväzok podľa § 323 Obchodného zákonníka v notárskej zápisnici s účinkami exekučného titulu obsahujúcej vyhlásenie o právnom záväzku a súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice je možné a súladné so zákonom, aj keď v deň spísania notárskej zápisnice o uznaní záväzku nedošlo k plneniu zo zmluvy o úvere z dôvodu, že zmluva o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka je konsenzuálnym kontraktom, z ktorej účinky vznikajú dňom jej uzavretia. To znamená, že bez ohľadu na čas, kedy došlo k poskytnutiu finančných prostriedkov (úveru) v prospech dlžníka, je možné spísať notársku zápisnicu, ktorej podkladom je zmluva o úvere, a to za predpokladu, že táto notárska zápisnica bola spísaná po uzavretí zmluvy o úvere – k čomu v prejednávacom prípade aj došlo, nakoľko zo samotného znenia notárskej zápisnice vyplýva vyhlásenie povinnej, že „... dňa 31.10.2006 som uzavrel s veriteľom...“ t. j. že k uzavretiu úverovej zmluvy došlo pred podpisom notárskej zápisnice...

Aj z uvedeného vyplýva, že neexistujú zákonné prekážky, ktoré by bránili tomu, aby mohla byť predmetná notárska zápisnica spísaná v deň podpisu zmluvy o úvere (a v prípade ak takéto prekážky existujú, odvolací súd žiadnym spôsobom nezdôvodnil, z akého ustanovenia zákona tieto prekážky vyplývajú)...

V danom prípade sú dané podmienky formálnej vykonateľnosti (exekučný titul má formu vyžadovanú Exekučným poriadkom, t. j. ide o notársku zápisnicu), ako aj podmienky materiálnej vykonateľnosti...

Sťažovateľ taktiež zdôrazňuje, že vykonateľnosť notárskej zápisnice v prejednávacom prípade nenastáva už jej podpisom, a nenastáva výlučne z dôvodu omeškania, ale prvotnou podmienkou, ktorá je dokonca výslovne uvedená v bode 11 notárskej zápisnice je to, že osoba oprávnená – veriteľ – poskytne v prospech osoby povinnej úver. To znamená, že v prípade ak osoba oprávnená neposkytne osobe povinnej úver, nie je splnená základná podmienka na to, aby sa notárska zápisnica stala vykonateľnou. Až po splnení uvedenej

podmienky, a za súčasného splnenia podmienky omeškania osoby povinnej s úhradou dlžnej sumy spôsobom stanoveným v notárskej zápisnici, sa notárska zápisnica stáva vykonateľnou. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, že by tento nemal za preukázanú skutočnosť, že úver v prospech osoby povinnej zo strany osoby oprávnenej, skutočne poskytnutý bol, ako aj skutočnosť, že osoba povinná v lehote splatnosti neuhradila svoje záväzky požadované návrhom na vykonanie exekúcie. Je preto nepochybné, že záväzok osoby povinnej bol v čase rozhodovania odvolacieho súdu (27.10.2015) splatný.

Podľa názoru sťažovateľa boli v čase rozhodovania splnené (ako aj preukázané) podmienky vykonateľnosti notárskej zápisnice, a to, že úver bol osobe povinnej poskytnutý, ako aj to, že osoba povinná bola v omeškaní s úhradou dlžnej sumy. V prípade, ak mal konajúci súd o uvedenej skutočnosti akékoľvek pochybnosti, mal postupom podľa ust. § 40 Exekučného poriadku vyzvať oprávneného na preukázanie predmetnej skutočnosti.

... ak by aj bol názor odvolacieho súdu správny, t. j. že hmotnoprávny dlh musí existovať, podľa názoru sťažovateľa sa však uvedená podmienka nemá skúmať ku dňu podpisu notárskej zápisnice, ale ku dňu, kedy je rozhodované o zastavení exekúcie. V danom prípade je nepochybné, že zmluva o úvere existuje, je platná, že žiadnym spôsobom nezanikla, a že finančné prostriedky boli osobe povinnej skutočne poskytnuté...

Podľa názoru sťažovateľa tak neexistoval zákonný dôvod na to, aby bola predmetná exekúcia zastavená z dôvodu nedostatku materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu – notárskej zápisnice. Krajský súd sa pri výklade a aplikácii natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že tým zásadne poprel ich účel a význam... čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.»

4. V petite sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu boli porušené. Zároveň žiada, aby ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu, vrátil mu vec na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu alebo rozhodnutia orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS27/04, I. ÚS 25/05).

8. Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý podľa nej arbitrárnym napadnutým uznesením krajského súdu potvrdil rozhodnutie okresného súdu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a rozhodol o jej zastavení.

9. Ústavný súd zohľadňujúc svoju doterajšiu judikatúru uvádza, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a uplatňovania s ústavou, resp. s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov len v prípade, ak v konaní, ktoré predchádzalo ich vydaniu, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvozené

závery boli zjavne neodôvodnené alebo svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 82/04).

10. Pred posúdením otázky, či mohlo byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda otázky, či označené rozhodnutie nie je zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, sa preto ústavný súd oboznámil s napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý na jeho odôvodnenie v podstatnom uviedol:

„Odvolací súd v predmetnej veci s ohľadom na výsledky dokazovania mal za preukázané, že povinný v notárskej zápisnici uznal dlh/závazok čo do dôvodu a výšky, ktorý v čase jeho uznávania ešte neexistoval. Ak v čase spísania notárskej zápisnice neexistoval dlh/závazok a nebola známa ani jeho výška v tomto čase, nemohol povinný realizovať svoje právo dlh/závazok uznať. Dlh v notárskej zápisnici... nie je dostatočne určitý, nakoľko v čase jeho oznania nebolo zrejmé, či vôbec a v akom rozsahu bude povinný so splnením svojho záväzku v omeškaní. Predmet plnenia bol neurčitý (neurčiteľný), pretože ak by aj dlh vznikol, mohol vzniknúť v akejkoľvek výške v prípade, ak by povinná osoba nevrátila peňažné prostriedky v určenej výške. Určitosť záväzku, resp. uznania dlhu je potrebnou náležitosťou pod sankciou neplatnosti právneho úkonu podľa obchodného ako aj podľa občianskeho práva...

V prejednávanej veci vyhlásenie povinného o uznaní dlhu/záväzku v notárskej zápisnici vzniklo v čase, keď žiadny dlh neexistoval a do budúca by bolo možné len predpokladať, že by dlh mohol vzniknúť, nebolo však určité v akej výške...

Povinný nemohol svojim konaním v notárskej zápisnici platne uznať dlh/závazok čo do dôvodu a výšky, ale ani súhlasiť s vykonateľnosťou notárskej zápisnice...

Odvolací súd poznamenáva, že notárska zápisnica..., ktorá bola preukázateľne spísaná ešte pred poskytnutím finančných prostriedkov na základe zmluvy o pôžičke resp. zmluvy o úvere, nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom z dôvodu, že v čase uznania dlhu/záväzku a vyhlásenia o súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice ešte žiadny dlh/závazok neexistoval a uznať možno len dlh, ktorý už vznikol a nie ktorý snád'

v budúcnosti vznikne. Exekučný súd musí v takomto prípade nariadenú exekúciu v ktoromkoľvek štádiu zastaviť.“

11. Vychádzajúc z uvedeného odôvodnenia ústavný súd konštatuje, že v danej veci napadnuté uznesenie krajského súdu nesignalizuje, že by bolo svojvoľné a zasahovalo by do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy (aj právo na spravodlivé súdne konanie) nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše, treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne, zjavne neopodstatnené alebo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou.

12. Krajský súd sa stotožnil s odôvodneným právnym názorom okresného súdu a navyše rozšíril vecnú argumentáciu na podporu správnosti odôvodnenia jeho rozhodnutia. Z ústavného hľadiska je akceptovateľný právny záver krajského súdu vychádzajúci z toho, že ak má mať notárska zápisnica ako verejná listina – účinok explicitného exekučného titulu, potom musí byť splnená požiadavka na to, aby v čase jej podpisovania „dlžníkom“ a zároveň jeho vyjadrením súhlasu s jej vykonateľnosťou (t. j. aj nútenou exekúciou) reálne bola pôžička (úver) aj vyplatená. Ak to tak nebolo, potom notárska zápisnica nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom z dôvodu, že v čase jej podpisu ešte žiadny dlh neexistoval.

13. Za týchto okolností podľa názoru ústavného súdu nemohlo dôjsť uznesením krajského súdu k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné jej sťažnosť vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu krajského súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Ústavný súd napokon uvádza, že k rovnakému záveru dospel aj vo svojich skorších rozhodnutiach (I. ÚS 261/2015, II. ÚS 667/2014), keď sťažnosti sťažovateľky

postavené na takmer identických dôvodoch (aj keď v týchto prípadoch išlo o zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia súdnemu exekútorovi, a nie o zastavenie exekúcie), ktoré však smerovali proti iným uzneseniam všeobecných súdov, rovnako odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

15. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky (návrh na zrušenie uznesenia krajského súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016